

26 JUN 2024

06-07/61206-3415/3-23

ВЕЋУ ЗА СТУДИЈЕ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТУ У БЕОГРАДУ

Одлуком Већа за студије при Универзитету у Београду од 9. октобра 2023. године, образована је Комисија за оцену и одбрану мастер рада под насловом „Мобинг као облик насиља на радном месту“, кандидаткиње Милице Јованчевић (студијски програм: Тероризам, организовани криминал и безбедност) у саставу:

- проф. др Ненад Путник, ментор (Факултет безбедности)
- проф. др Драган Симеуновић (Факултет политичких наука)
- проф. др Ивана Дамњановић (Факултет политичких наука)

Након што је прегледала текст мастер рада, Комисија подноси Већу за студије при Универзитету у Београду следећи

РЕФЕРАТ о оцени мастер рада

БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Кандидаткиња Милица Јованчевић рођена је 11.12.1998. у Новом Саду. Након завршене основне школе, уписала је Карловачку гимназију, смер класичних језика, где је изучавала старогрчки, латински и енглески језик.

Активно се служи енглеским језиком. Основне академске студије уписује школске 2017/18. године на Факултету за правне и пословне студије др Лазар Вркатић, Универзитета Унион у Београду, на студијском програму безбедност и криминалистика.

Током студирања је активно учествовала на обукама, стручним праксама и семинарима који су били предвиђени у оквиру академских студија. Студије завршава у року 2021. године са завршним радом на тему: „Синдром сагоревања као последица стреса на раду код полицијских службеника“, и тиме стиче стручан назив – дипломирани менаџер безбедности.

Школске 2021/22. године уписује мастер академске студије на Универзитету у Београду, Тероризам, организовани криминал и безбедност (60 ЕСПБ).

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Мастер рад под насловом „Мобинг као облик насиља на радном месту“, кандидаткиње Милице Јованчевић урађен је на 92 стране текста са одговарајућом литературом. Структуру рада осим увода и закључка чини шест поглавља која су подељена на одговарајући број потпоглавља.

У поглављу „Насиље“, кандидаткиња се бави појмом насиља. У том смислу обрађена су тумачења појма и дефиниција насиља од стране различитих аутора с обзиром да у литератури није успостављена општеприхваћена дефиниција насиља, као и теоријски оквири изучавања насиља, односно биолошке, психолошке и социолошке теорије насиља које су покушале да са свог становишта утврде узроке насиља које се врши. На крају поглавља одређена је типологија насиља, премда се насилна понашања могу класификовати на различите начине, указује кандидаткиња Јованчевић.

У поглављу „Мобинг“, кандидаткиња елаборира о различитим терминима за означавање мобинга који се користе широм света, указујући да се тиме ствара конфузија која компликује дефинисање овог феномена. У наставку поглавља фокус је на активностима и поступцима који чине мобинг, знацима присуства мобинга, као и на фазама мобинга којих има пет, при чему је наглашено да се у свакој наредној фази степен виктимизације лица повећава. Кандидаткиња се бави и узроцима настанка мобинга у оквиру организације који могу да буду различити у зависности од фактори који узрокују злостављачко понашање на радном месту, као и многобројних друштвених и организационих фактора који доприносе мобингу. Поред тога, такође се у оквиру овог поглавља налази појашњење учесталости мобинг активности, временско трајање мобинга, као и врсте мобинга које се јављају на послу, где спадају: вертикални мобинг, хоризонтални мобинг, стратешки мобинг, емотивни мобинг и остали облици мобинга, у оквиру којег су обрађени сексуални и политички мобинг. На крају поглавља, наведене су различите врсте упитника којима се процењује злостављање у оквиру радног места.

У наредном поглављу под насловом „Мобери и жртве мобинга“, кандидаткиња Јованчевић образлаже одређене карактеристике мобера и њихових жртви, те су у том смислу дефинисане најчешће црте личности мобера и жртава мобинга од стране различитих истраживача. У оквиру поглавља приложени су и одређени статистички подаци који приказују пол жртве и пол злостављача, односно мобера. Под потпоглављем „Реакције жртава мобинга“ обрађен је образац реаговања код жртава мобинга који се континуирано понавља, те су у оквиру тога наведене карактеристичне реакције жртава мобинга, као и осећања која жртва мобинга доживљава на радном месту.

У четвртом поглављу под називом: „Распрострањеност мобинга“, кандидаткиња наводи да се мобинг јавља на свим нивоима организације, те да се може јавити у већини занимања и области рада. Сходно томе, на основу прикупљених статистичких података у оквиру доступне литературе, приступљено је појашњењу која су то занимања код којих је мобинг најзаступљенији. У оквиру поглавља обрађени су и подаци који указују на повезаност старосне доби и образовања са случајевима мобинга. На крају поглавља, фокус је стављен на истраживању ове појаве на нашим просторима.

Потом, у поглављу „Последице мобинга“, кандидаткиња Јованчевић разматра последице мобинга које обухватају широк спектар проблема који утичу како на жртве, тако и на остале запослене у организацији, саму организацију и друштво. Услед деловања мобинга код појединца описане су три врсте поремећаја: психички и емоционални поремећаји, здравствени поремећаји и поремећаји у

понашању, као и могуће дијагнозе код запослених, које се јављају услед деловања мобинга: поремећај прилагођавања и посттрауматски стресни поремећај. Другачија употреба терминологије у различитим земљама представља теоријски проблем, те је могућа појава сукоба мишљења о разлици између стреса и мобинга, с обзиром на то да из конфузије о самом садржају терминологије није јасно да ли је мобинг заправо извор стреса или представља његов резултат, наводи кандидаткиња. У оквиру поглавља, кандидаткиња се бави и односом између мобинга и синдрома сагоревања, а обрађене су и последице које мобинг оставља на породицу жртве мобинга, и последице мобинга на организацију и друштво.

У завршном делу рада под насловом „Превенција мобинга“ кандидаткиња Јованчевић наводи да су присутне различите методе чија је улога спречавање мобинга, његово заустављање или рехабилитација жртве мобинга. Превенција мобинга је описана на три нивоа, као: примарна, секундарна и терцијарна превенција, те су разрађене мере превенције за које су одговорни запослени у људским ресурсима у одређеној организацији, затим саветници односно медијатори, и стручњаци из саветовалишта и удружења која се боре против мобинга. У оквиру поглавља разматрана је и улога менаџера у превенцији мобинга, која укључује активности и залагање за спречавање појаве мобинга у оквиру организације. Такође је обрађена и улога синдиката у превенцији мобинга, те су наведене различите методе које синдикат користи у свом деловању. У оквиру потпоглавља „Концепт друштвено одговорног пословања у циљу превенције мобинга“ кандидаткиња наводи да имплементација овог концепта умногоме доприноси превенцији злостављања на раду. На крају поглавља, анализирани су одредбе Закона о спречавању злостављања на раду у циљу пружања законског решења за мобинг у Републици Србији, али су приказани и одређени недостаци Закона о спречавању злостављања у раду према виђењу релевантних аутора.

У закључним разматрањима резимирани су резултати спроведеног истраживања. Кандидаткиња закључује свој рад тврдњом да мобинг објективно представља активност, која за резултат свакако оставља одређене последице. Сваки човек је другачији, и сходно томе и реагује другачије на одређене околности у односу на друге људе, стога реакције на мобинг активности код жртве могу да варирају од нелагодности и непријатности, до тежих последица, попут оштећења психичког, па и физичког здравља. При дефинисању мобинга, физичко и сексуално злостављање обавезно морају да стоје уз психичко насиље, јер је евидентно да физичко и сексуално злостављање, иако се јављају доста ређе у односу на психичко, су потпуно могући вид злостављања у оваквим околностима, те није потребно њихово одвајање, наводи кандидаткиња. Како би се одређене активности окарактерисале као мобинг, као злостављач се јавља искључиво особа која је запослена на истом радном месту као и жртва злостављања, а појаве које не одговарају овом критеријуму треба другачије именовати. Кандидаткиња је приметила и да је у великој мери присутан проблем са политичким мобингом у оквиру Републике Србије, те износи мишљење да је нужно да у оквиру радног места важи политичка неутралност, те да свако утицање на политичка уверења запослених није адекватно. На основу чињенице да откад је Закон о спречавању злостављања донет 2010. године, нису постојале никакве измене и допуне овог закона како би се он унапредио, закључује да се законодавство Републике Србије за

сада недовољно бави овим проблемом. Такође, веома је битно да се закон заправо и активно примењује у пракси, указује кандидаткиња.

ЗАКЉУЧАК

На основу анализе мастер рада „Мобинг као облик насиља на радном месту“, кандидаткиње Милице Јованчевић, чланови Комисије су сагласни у оцени да је рад урађен у складу са пријавом и да је резултат одговарајућег самосталног теоријског и/или експерименталног истраживања. Користећи адекватне методе кандидаткиња је успела да на методолошки добар начин анализира и изложи све релевантне сегменте одабране теме. Истраживањем кандидаткиње избор теме је потврђен као ваљан, проверене су главна и основне хипотезе, добро је осмишљена и развијана основна концепција и структура рада. Адекватни методолошки приступи којима се кандидаткиња служила као и резултати рада дају довољно основа за тврдњу Комисије да је кандидаткиња направила рад који задовољава све критеријуме за позитивну оцену.

Имајући у виду рад и наведене констатације Комисија сматра да је мастер рад „Мобинг као облик насиља на радном месту“, кандидаткиње Милице Јованчевић, испунио услове за јавну одбрану.

Београд, 11.06.2024.

Комисија:

1. Проф. др Ненад Путник
2. Проф. др Драган Симеуновић
3. Проф. др Ивана Дамњановић